

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Trnovo
za period 01.01-31.12.2023. godine**

Broj: RV 064-24

Banja Luka, 25.10.2024. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
	1. Uvod	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	10
	4. Nabavke.....	13
	5. Priprema i donošenje budžeta	14
	6. Finansijski izvještaji	14
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	14
	6.1.1. Prihodi i primici.....	15
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	16
	6.1.3. Budžetski suficit.....	19
	6.1.4. Neto finansiranje.....	19
	6.1.5. Razlika u finansiranju	19
	6.2. Bilans uspjeha	19
	6.2.1. Prihodi.....	19
	6.2.2. Rashodi.....	19
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	20
	6.3. Bilans stanja.....	20
	6.3.1. Aktiva.....	20
	6.3.2. Pasiva.....	24
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	24
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja.....	25
	6.5. Bilans novčanih tokova.....	25
	6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	25
	6.7. Napomene uz finansijske izvještaje	25

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine Trnovo koji obuhvataju: Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2023. godine; Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta na računovodstvenom fondu 01 i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima, za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, konsolidovani finansijski izvještaji Opštine Trnovo istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200-2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.2.1., 6.2.2. i 6.2.3. ovog Izvještaja:

Precijenjeni su tekući rashodi na poziciji kapitalnih grantova a potcijenjeni izdaci za izgradnju objekata, nefinansijska imovina u stalnim sredstvima i finansijski rezultat tekuće godine za iznos od najmanje 50.498 KM po osnovu izgradnje tribina na školskom igralištu, jer ulaganja izvršena u imovinu koja se pribavlja za potrebe drugog budžetskog korisnika i ustupa istom bez naknade nisu evidentirana u skladu sa članom 65. stav (1) pod 3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Po završetku pribavljanja imovina nije prenesena na Osnovnu školu „Sveti Sava“ Trnovo korisnika navedene imovine.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.3.1.1. i 6.3.2.2. ovog Izvještaja:

Precijenjena su potraživanja po osnovu prodaje zemljišta u iznosu od 83.850 KM, a potcijenjena nefinansijska imovina u stalnim sredstvima na poziciji zemljišta u iznosu od 44.892 KM i precijenjen finansijski rezultat ranijih godina u iznosu od 38.958 KM, jer ugovor o prodaji zemljišta nije zaključen, te priznavanje potraživanja nije u skladu sa članom 40. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.2. ovog Izvještaja:

Bruto vrijednost nematerijalne proizvedene imovine je precijenjena, a proizvedena stalna imovina potcijenjena za iznos od najmanje 182.210 KM, jer su ulaganja izvršena u pribavljanje projektne dokumentacije za izgradnju objekata priznata na poziciji nematerijalne proizvedene imovine, iako ista ne zadovoljava kriterijume priznavanja zahtijevane MRS JS 31 Nematerijalna imovina (paragraf 26) i članom 30. Pravilnika o

računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Vrijednost nematerijalne proizvedene imovine je precijenjena, kao i finansijski rezultat ranijih godina za iznos od 7.028 KM, jer Šumsko-privredna osnova za privatne šume donesena u ranijem periodu nije na snazi.

Potcijenjena je amortizovana vrijednost nematerijalne proizvedene imovine po osnovu prostornih planova i Šumsko-privredne osnove za privatne šume (sa periodom važenja 01.01.2017-31.12.2026. godine), kao i amortizovana vrijednost proizvedene stalne imovine po osnovu navedene projektne dokumentacije za izgradnju objekata, a precijenjen finansijski rezultat tekuće i ranijih godina, jer amortizacija nije obračunata i alocirana sistematski tokom njihovog vijeka trajanja, što nije u skladu sa članom 30. i 26. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, kao i zahtjevima MRS JS 31 - Nematerijalna imovina (paragraf 96) i MRS JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 66).

Kao što je navedeno pod tačkom 6.5. ovog Izvještaja:

U Bilansu novčanih tokova odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja su više iskazani, a odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti manje za iznos od 16.967 KM, jer izmirenje obaveza iz ranijih godina po osnovu poreza i doprinosa na plate koji su iskazani na poziciji izdataka za otplatu dugova ne predstavljaju aktivnost finansiranja, što nije u skladu sa MRS JS 2 - Izvještaj o novčanim tokovima (paragraf 22) i članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.7. ovog Izvještaja:

Napomene uz finansijske izvještaje nisu sačinjene u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS - 1 Prezentacija finansijskih izvještaja, MRS JS 2 – Izvještaj o novčanim tokovima MRS JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema, te MRS JS 31 - Nematerijalna imovina.

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje Opštine Trnovo za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine su objelodanjena pitanja vezana za nastavak poslovanja u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine Trnovo za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije tih finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, nema drugih pitanja koja treba objaviti u ovom Izvještaju o reviziji

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik Opštine Trnovo je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Glavni revizor

Banja Luka, 25.10.2024. godine

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine Trnovo za 2023. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u konsolidovanim finansijskim izvještajima Opštine Trnovo za 2023. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:

Opština Trnovo je u toku 2023. godine angažovala pet izvršilaca na određeno vrijeme na upražnjena sistematizovana radna mjesta za koje radni odnos nije zasnovan u skladu sa članom 61. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave.

Putem blagajne u gotovini plaćanje je vršeno za namjene koje nisu propisane (nagrade učesnicima sportskih turnira, dnevnice za službeno putovanje) i nije poštovan blagajnički maksimum, što nije u skladu članom 3. stav (1) i članom 7. Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

Javna ustanova Centar za kulturu Trnovo je isplatila svim zaposlenim naknadu na ime nagrada za posebne rezultate rada, a na iste nisu obračunati porez na dohodak i doprinosi, što nije u skladu sa članom 3. Zakona o porezu na dohodak i članom 10. Zakona o doprinosima.

Platne liste Javne ustanove Centar za kulturu ne sadrže propisane podatke, jer na nalogu pismenog obračuna plate nisu popunjene rubrike naziv radnog mjesta zaposlenog, ostvareni časovi rada, cijena rada, uvećanja plate, naziv banke i broj računa na koji se isplaćuje plata, te način dostavljanja pismenog obračuna plate, što nije u skladu sa članom 2. i 3. Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. ovog Izvještaja:

Za nabavke koje se odnose na izvođenje radova, tenderskom dokumentacijom nije definisan rok za izvršenje radova, što nije u skladu sa članom 3. stav (2) tačka b) pod 9) Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.

Bankarske garancije za uredno izvršenje ugovora nisu obezbijeđene u skladu sa tenderskom dokumentacijom i ugovorom, jer je po projektu Izgradnja rezervoara i distributivnog cjevovoda na Jahorini garancija istekla 11.02.2023. godine i ista nije iskorištena i produžena, što nije u skladu sa članom 15. Ugovora o izvođenju radova. Takođe, garancija po projektu Rekonstrukcija opštinskih prostorija zgrade koju koristi Policijska stanica Trnovo je istekla prije početka radova, što nije u skladu sa članom 10. Ugovora o izvođenju radova.

Kao što je navedeno pod tačkama 3. i 6.1.2.1. ovog Izvještaja:

Opština Trnovo je dodijelila sredstva granta i druge vidove pomoći organizacijama od interesa za opštinu, sportskim organizacijama i udruženjima građana na osnovu budžetom odobrenih pozicija i pojedinačnih zahtjeva korisnika, a nije definisala pravila i kriterijume koji će se primjenjivati prilikom planiranja, dodjele, pravdanja i izvještavanja o korišćenju odobrenih sredstava.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalju rezervu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:

Odlukom Vlade Republike Srpske o primjeni odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske produžena je primjena odredbi navedenog kolektivnog ugovora, koja je osporena Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske.

Opština Trnovo je koeficijente za obračun plata zaposlenih prilagodila odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, načelnik Opštine Trnovo je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Trnovo obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Trnovo.

Banja Luka, 25.10.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- 1) pomoćna knjiga nefinansijske imovine u stalnim sredstvima uspostavi na način da obezbijedi analitičke podatke o svakom pojedinačnom sredstvu i uvid u hronološki prikaz promjena na sredstvima u skladu sa članom 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;
- 2) postupci i procedure provođenja popisa, usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem i izvještavanje vrši u skladu sa odredbama člana 5. i 12. stav (2) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;
- 3) ulaganja u nefinansijsku imovinu koja se pribavlja za potrebe drugog budžetskog korisnika i ustupa istom bez naknade evidentiraju u skladu sa članom 65. stav (1) pod 3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 4) ulaganja u fazi sticanja imovine, koja zadovoljavaju kriterijume da se mogu pripisati vrijednosti nekretnine, postrojenja ili opreme, evidentiraju na poziciji nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u pripremi, na nivou glavne knjige trezora uvedu posebne subanalitike ili projektne klasifikacije za njihovo praćenje, a po aktiviranju izvrši prenos na imovinu u upotrebi u iznosu nabavne vrijednosti sredstva (objekta, opreme), shodno članu 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 5) troškovi amortizacije za nematerijalnu imovine priznatu po osnovu prostornih planova i Šumsko-privredne osnove za privatne šume sistemski rasporede tokom perioda trajanja sredstva, shodno zahtjevima MRS-JS 31 Nematerijalna imovina (paragraf 96);
- 6) za nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi za koju su ulaganja obustavljena, izvrši odmjerenje i priznavanje gubitka od obezvrjeđenja vrijednosti shodno članu 42. stav 4) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS JS 21- Umanjenje vrijednosti imovine koja ne generiše gotovinu (paragraf 27 i 54);
- 7) odlivi gotovine po osnovu ličnih primanja, grantova i izmirenja obaveza iz ranijih godina iskazani na poziciji izdataka za otplatu dugova iskazuju u skladu sa zahtjevima MRS JS 2 - Izvještaj o novčanim tokovima (paragraf 22 i 26) i članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika;
- 8) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju dodatne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema, MRS JS 31 - Nematerijalna imovina, te MRS JS 2 – Izvještaj o novčanim tokovima.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- 1) angažovanje izvršilaca na određeno vrijeme vrši u skladu sa članom 61. stav (1) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave;
- 2) vrši uplata posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom shodno članu 26. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida;

- 3) plaćanja u gotovini vrše za namjene iz člana 3. stav (1) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem, poštuje utvrđeni blagajnički maksimum, te primjenjuje interna Procedura vođenja blagajne;
- 4) vrši suštinska kontrola ispravnosti ulaznih računa i druge prateće knjigovodstvene dokumentacije shodno internoj Proceduri prijema, likvidiranja i plaćanja računa;
- 5) bankarska garancija za uredno izvršenje ugovora obezbijedi u skladu sa rokom definisanim u ugovoru i tenderskoj dokumentaciji, a za nabavke koje se odnose na izvođenje radova tenderskom dokumentacijom definiše rok izvršenja radova shodno članu 3. stav (2) tačka b) pod 9) Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda;
- 6) donesu interni akti kojima bi se definisala pravila i kriterijumi za dodjelu sredstava granta, pravdanje i izvještavanje o njihovom korišćenju;
- 7) vrši kontinuirana kontrola naplate potraživanja i pravovremeno preduzmu mjere naplate u skladu sa odredbama zaključenih ugovora koje će isključiti mogućnost zastare istih.

Preporučuje se direktoru JU Centar za kulturu Trnovo da obezbijedi da se:

- 8) platne liste - nalog pismenog obračuna plate popunjava u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate;
- 9) nalog za knjiženje plata (obrazac broj 5) sačinjava u skladu sa tačkom 7. Uputstva o formi, sadržaju i načinu popunjavanja obrazaca za trezorsko poslovanje budžetskih korisnika;
- 10) mjesečne prijave poreza po odbitku (Obrazac 1002) usklade sa platnim listama i Poreskoj upravi Republike Srpske podnose u skladu sa rokom propisanim članom 61. stav (4) Zakona o porezu na dohodak i članom 23. stav (1) Zakona o doprinosima;
- 11) definišu kriterijumi za nagrade za posebne rezultate rada shodno članu 33. stav (3) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture, te na iste obračunava porez na dohodak i doprinosi u skladu sa članom 3. stav (1) tačka 1) Zakona o porezu na dohodak i članom 10. stav (1) Zakona o doprinosima;

Preporučuje se Skupštini opštine da obezbijedi da se:

- 12) donese Program zajedničke komunalne potrošnje shodno članu 21. Zakona o komunalnoj djelatnosti i Odluka o komunalnim djelatnostima shodno članu 6. navedenog zakona, kao i strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju, shodno članu 13. Zakona o javnim putevima.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;
- Odluka o izvršenju rebalansa budžeta Opštine Trnovo za 2023. godinu;
- Zakon o lokalnoj samoupravi;
- Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave;
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave i Odluka o platama i drugim primanjima funkcionera Opštine Trnovo;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu, članovi 26., 39., 204. i 205.;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o porezu na dohodak, glava I-IV, VI, X, XII i XIII;
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalida članovi 26. i 27.;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske i Kolektivni ugovor za zaposlene u opštinskoj upravi Opštine Trnovo;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture;
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske, poglavlje VIII članovi 59. do 72.;
- Zakon o uređenju prostora i građenju član 67. do 80. i Odluka o uređenju prostora i građevinskom zemljištu;
- Zakon o stvarnim pravima član 348.;
- Zakon o porezu na nepokretnosti;
- Zakon o šumama, član 89.;
- Zakon o koncesijama, član 32.;
- Zakon o vodama, član 17. stav (2) i članovi 188., 194. i 195.;
- Zakon o javnim putevima, članovi 10., 13., 16. i 32.;
- Zakon o zaštiti od požara, član 85.;
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu, član 30. do 36.;
- Zakon o komunalnim djelatnostima, članovi 6. do 12., 20. do 25. i član 41.;
- Zakon o sportu član 119. i Pravilnik o kategorizaciji sportova u Republici Srpskoj član 5.;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole;
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole;
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj;
- Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave Opštine Trnovo;
- Pravilnik o sadržaju pismenog obračuna plate;
- Uputstva o formi, sadržaju i načinu popunjavanja obrazaca za trezorsko poslovanje budžetskih korisnika;

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Trnovo (u daljem tekstu: Opština) se prostire na površini od 138 km². Prema rezultatima popisa stanovništva iz 2013. godine, na području teritorije opštine Trnovo su bila popisana 1.983 stanovnika.

Opština ostvaruje svoje nadležnosti prema Zakonu o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16, 36/19 i 61/21), kao i druge nadležnosti koje su joj prenesene drugim zakonima. Organi opštine su Skupština i načelnik Opštine. Skupština opštine je organ odlučivanja i kreiranja politika opštine koji čini 13 odbornika, a načelnik zastupa i predstavlja Opštinu i nosilac je izvršne vlasti.

Opština je u zajednici opština u sastavu Grada Istočno Sarajevo (u daljem tekstu: Grad), koji za potrebe Opštine obavlja poslove određene Statutom Grada.

Konsolidovane finansijske izvještaje Opštine za 2023. godinu pored Opštinske uprave čine i finansijski izvještaji nižih budžetskih korisnika (javnih ustanova) JU Centar za kulturu i JU Narodna biblioteka čije su glavne knjige u sastavu Glavne knjige trezora Opštine (u daljem tekstu: GKT).

Pod nadležnošću Opštine kao osnivača su JZU Dom zdravlja, JKP „Trnovo“ d.o.o. Trnovo i JU Turistička organizacija Trnovo.

Prema Odluci Vlade Republike Srpske o stepenu razvijenosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srpskoj za 2023. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 99/22), ova Opština je svrstana u izrazito nerazvijene jedinice lokalne samouprave Republike Srpske.

Sredstva za rad Opštine su obezbijeđena iz poreskih i neporeskih prihoda, grantova, transfera između različitih jedinica vlasti i primitaka od nefinansijske imovine.

Na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji Opštine za period 01.01- 31.12.2023. godine, nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske provela je finansijsku reviziju Opštine Trnovo za 2020. godinu i tom prilikom je dato 16 preporuka, devet preporuka za finansijske izvještaje i sedam preporuka za usklađenost. Opština je dostavila odgovor o preduzetim radnjama radi prevazilaženja propusta i nepravilnosti utvrđenih u Izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2020. godine, u skladu sa članom 21. stav (3) Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 98/05 i 20/14).

Revizijom je utvrđeno da je provedeno pet preporuka datih za finansijske izvještaje, dvije su djelimično provedene, a dvije preporuke nisu provedene. Za usklađenost je provedeno pet preporuka a djelimično su provedene dvije preporuke.

Za djelimično provedene preporuke za finansijske izvještaje neprovedeni dio se odnosi na popis imovine i obaveza (tačkom 3. Izvještaja) i priznavanje i vrednovanje nefinansijske imovine u stalnim sredstvima (tačka 6.3.1.2. Izvještaja). Nisu provedene preporuke date za Izvještaj o novčanim tokovima (tačka 6.4. Izvještaja) i Napomene uz finansijske izvještaje (tačka 6.7. Izvještaja).

Neprovedeni dio djelimično provedenih preporuka za usklađenost se odnosi na uspostavljanje sistema internih kontrola (tačka 3. Izvještaja) i javne nabavke (tačka 4. Izvještaja).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Organizacija i rad organa Opštine, poslovi, nadležnosti i odgovornosti, finansiranje, učešće građana u lokalnoj samoupravi, saradnja i predstavljanje, kao i druga pitanja od značaja za rad i obavljanje poslova propisani su Zakonom o lokalnoj samoupravi i interno uređeni Statutom Opštine („Službene novine Grada“ broj 18/17, 17/20).

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave Opštine („Službene novine Grada“, broj 24/23) sistematizovana su 24 radna mjesta za 26 izvršilaca (bez funkcionera). Na dan 31.12.2023. godine u Opštinskoj upravi bilo je zaposleno ukupno 26 izvršioaca, od čega 15 na neodređeno, sedam na određeno i četiri funkcionera.

U JU Centar za kulturu bila su zaposlena četiri izvršioaca (direktor i tri zaposlena radnika).

U Opštinskoj upravi u toku 2023. godine bilo je angažovano pet izvršilaca na određeno vrijeme na upražnjena sistematizovana radna mjesta za koje radni odnos nije zasnovan u skladu sa odredbama propisanim članom 61. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16).

Obračun plata i naknada vršen je primjenom koeficijenata u skladu sa Kolektivnim ugovorom za zaposlene u Opštinskoj upravi opštine Trnovo („Službene novine Grada“, broj 4/21 i 6/22).

Odlukom Vlade Republike Srpske o primjeni odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 21/21 i 69/21) produžena je primjena odredbi Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/17, 85/18, 86/18, 21/20, 21/21, 69/21 i 8/22), koja je osporena Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/23).

Opština Trnovo je koeficijente za obračun plata zaposlenih prilagodila odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

Obračun minulog rada za zaposlene u Opštinskoj upravi je vršen i na uvećanja plate po osnovu stimulacije, što nije u skladu sa članom 124. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/16, 66/18, 119/21 i 112/23) kojim je propisano da se za obračun minulog rada primjenjuje osnovna plata.

Opština nije vršila isplatu posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom u iznosu od 0,2% od isplaćene mjesečne bruto plate svih zaposlenih shodno članu 26. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 37/12 i 82/15).

U skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/22), Opština je sačinila godišnji izvještaj elektronskim popunjavanjem obrasca Izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. godinu. Opština je uspostavila knjigu poslovnih procesa i donijela određene pisane interne procedure kojima su detaljnije uređeni pojedini poslovni procesi, identifikovala potencijalne rizike, te donijela strategiju upravljanja rizicima. Međutim, knjiga poslovnih procesa nije ažurirana sa izmjenama propisa i organizacionom strukturom Opštine, dio značajnih poslovnih procesa kao što su dodjela grantova, pomoći pojedincima i organizacijama istom nije obuhvaćen, pojedine pisane interne procedure nisu primjenjivane.

Putem blagajne (u gotovini), plaćanje je vršeno za namjene koje nisu propisane (nagrade učesnicima sportskih turnira, dnevnice za službeno putovanje i drugo), i nije poštovan blagajnički maksimum, što nije u skladu članom 3. stav (1) i članom 7. Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/12, 10/14 i 7/23). Nije dokumentovano da je provedena suštinska kontrola blagajničkog poslovanja kako je propisano internom Procedurom vođenja blagajne, jer dnevnicu blagajne (blagajnički

izvještaj) nisu potpisani, veći dio blagajničke dokumentacije koja je u prilogu nije potpisana od strane blagajnika i lica odgovornih za kontrolu, značajan broj naloga za isplatu nije potpisalo lica koje je preuzelo novac, te nedostaje datum isplate i broj naloga.

Interne procedure prijema, likvidiranja i plaćanja računa nisu se primjenjivale u dijelu koji se odnosi na suštinsku kontrolu ispravnosti ulaznih računa i druge prateće knjigovodstvene dokumentacije, jer su podaci uneseni u poslovne knjige, a nije dokumentovano da je lice zaduženo za likvidiranje svojim potpisom prethodno potvrdilo da je ta isprava potpuna, istinita i računski tačna, osim što su potpisani od strane načelnika Opštine.

Pomoćna knjiga nefinansijske imovine u stalnim sredstvima nije vođena u skladu sa pravilima propisanim članom 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 94/15 i 78/20), jer nije omogućena analitička evidencija i uvid u hronološki prikaz promjena poslovnih događaja po svakom pojedinačnom sredstvu, dio imovine nije identifikovan analitički, odnosno ne daje podatke o pravoj vrijednosti pojedinačnih sredstava i ukupne imovine.

Odluka o razvrstavanju lokalnih puteva i ulica u naselju na području opštine Trnovo („Službene novine Grada“, broj 7/18) sadrži popis puteva po putnim pravcima, kao i popis ulica, podatke o kategorizaciji i dužini i ista nije usklađena sa evidencijom lokalnih puteva u pomoćnoj knjizi nefinansijske imovine.

U skladu sa Rješenjima o imenovanju Komisija za popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine izvršen je popis imovine i obaveza. Revizijskim ispitivanjem provođenja istog utvrđeno je da popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 45/16 i 113/21), jer usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza nije vršeno na način da se izvrši usklađivanje utvrđenog fizičkog stanja popisane nefinansijske imovine i knjigovodstvenih vrijednosti u pomoćnim evidencijama, shodno članu 5. pravilnika; podaci o stanju potraživanja nisu preneseni sa dokumentacije koja odražava eksternu potvrdu njihovog stvarnog stanja (ugovori, konfirmacije salda), shodno članu 12. stav (2) pravilnika; predmet popisa nisu bila kratkoročna potraživanja po osnovu transfera, a obaveze za grantove nisu popisane po korisnicima.

Skupština opština nije donijela Program obavljanja djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje za 2023. godinu shodno članu 21. Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 124/11 i 100/17) i Odluku o komunalnim djelatnostima shodno članu 6. navedenog zakona kojom bi se definisali uslovi i način obavljanja komunalnih djelatnosti, opšti uslovi koje treba da sadrži ugovor između davaoca i korisnika komunalne usluge, tehnički i drugi uslovi za finansiranje, izgradnju i održavanje komunalnih objekata, koji su dati na upravljanje i korišćenje davaocu komunalnih usluga.

Nije donesena strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju, shodno članu 13. stav (4) Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13 i 83/19).

JU Centar za kulturu isplatila je svim zaposlenim naknadu na ime nagrada za posebne rezultate rada bez propisanih kriterijuma, što nije u skladu sa članom 33. stav (3) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 82/22) kojim je propisano da poslodavac nagrađivanje vrši na osnovu objektivnih kriterijuma utvrđenih opštim aktom ustanove. Na iste nisu obračunati porez na dohodak i doprinosi shodno članu 3. Zakona o porezu na dohodak („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 60/15, 5/16, 66/18, 105/19, 123/20, 49/21 i 119/21) i članu 10. Zakona o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 114/17, 112/19, 49/21 i 119/21).

Platne liste JU Centar za kulturu ne sadrže propisane podatke, jer na nalogu pismenog obračuna plate nisu popunjene rubrike naziv radnog mjesta zaposlenog, ostvareni časovi rada, cijena rada, uvećanja plate, naziv banke i broj računa na koji se isplaćuje plata, rok određen za isplatu plate, te način dostavljanja pismenog obračuna plate, što nije u skladu

sa članom 2. i 3. Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 18/22 i 65/22).

Nalog za knjiženje plata na osnovu kojeg je su podaci uneseni u glavnu knjigu trezora sačinjen je na osnovu pojedinačnih platnih listi (rekapitulacije mjesečnog obračuna plata nisu sačinjene), nije potpisan od strane odgovarajućih i ovlašćenih lica, što nije u skladu sa tačkom 7. Uputstva o formi, sadržaju i načinu popunjavanja obrazaca za trezorsko poslovanje budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 10/17).

Iznosi ličnih primanja u mjesečnim prijavama poreza po odbitku (Obrazac 1002) koje su podnesene Poreskoj upravi Republike Srpske i iznosi u platnim listama obračuna plata nisu usaglašeni. Navedeni obrasci nisu podneseni pravovremeno po isplati plata i naknada (kašnjenja su i do 8 mjeseci) što nije u skladu sa članom 61. stav (4) Zakona o porezu na dohodak kojim je propisano da se do 10. u mjesecu dostavi mjesečna prijava za porez po odbitku za sve isplate izvršene u prethodnom mjesecu, kao i članom 23. stav (1) Zakona o doprinosima po kojem je uplatilac doprinosa dužan prijaviti obavezu doprinosa Poreskoj upravi Republike Srpske najkasnije do kraja mjeseca za prethodni mjesec.

Uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i propisima, što je osim u ovoj tački navedeno i kod većine tačaka ovog Izvještaja.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- **angažovanje izvršilaca na određeno vrijeme vrši u skladu sa članom 61. stav (1) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave;**
- **vrši uplata posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom shodno članu 26. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida;**
- **plaćanja u gotovini vrše za namjene iz člana 3. stav (1) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem, poštuje utvrđeni blagajnički maksimum, te primjenjuje interna Procedura vođenja blagajne;**
- **vrši suštinska kontrola ispravnosti ulaznih računa i druge prateće knjigovodstvene dokumentacije shodno internoj Proceduri prijema, likvidiranja i plaćanja računa;**
- **pomoćna knjiga nefinansijske imovine u stalnim sredstvima uspostavi na način da obezbijedi analitičke podatke o svakom pojedinačnom sredstvu i uvid u hronološki prikaz promjena poslovnih događaja na sredstvima u skladu sa članom 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;**
- **postupci i procedure provođenja popisa, usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem i izvještavanje vrši u skladu sa odredbama člana 5. i 12. stav (2) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.**

Preporučuje se direktoru JU Centar za kulturu da obezbijedi da se:

- **platne liste - nalog pismenog obračuna plate popunjava u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate;**
- **nalog za knjiženje plata (obrazac broj 5) sačinjava u skladu sa tačkom 7. Uputstva o formi, sadržaju i načinu popunjavanja obrazaca za trezorsko poslovanje budžetskih korisnika;**
- **mjesečne prijave poreza po odbitku (Obrazac 1002) usklade sa platnim listama i Poreskoj upravi Republike Srpske podnose u skladu sa rokom propisanim članom 61. stav (4) Zakona o porezu na dohodak i članom 23. stav (1) Zakona o doprinosima;**
- **definišu kriterijumi za nagrade za posebne rezultate rada shodno članu 33. stav (3) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture,**

te na iste obračunava porez na dohodak i doprinosi u skladu sa članom 3. stav (1) tačka 1) Zakona o porezu na dohodak i članom 10. stav (1) Zakona o doprinosima.

Preporučuje se Skupštini opštine da obezbijedi da se:

- **donese Program zajedničke komunalne potrošnje shodno članu 21. Zakona o komunalnoj djelatnosti i Odluku o komunalnim djelatnostima shodno članu 6. navedenog zakona, kao i strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju, shodno članu 13. Zakona o javnim putevima.**

4. Nabavke

Planom javnih nabavki Opštinske uprave za 2023. godinu sa izmjenama i dopunama planirane su nabavke roba, usluga i radova ukupne vrijednosti od 1.478.756 KM bez poreza na dodatu vrijednost.

Prema izvještaju o provedenim postupcima javnih nabavki za 2023. godinu, dodjelom ugovora okončana su 52 postupka ukupne vrijednosti od 638.480 KM i to osam otvorenih postupaka (365.250 KM), pet postupaka po konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda (73.835 KM), tri pregovaračka postupka bez objave obavještenja (50.756 KM), 31 direktni sporazum (131.717 KM) i šest postupaka za usluge iz Aneksa II (16.923 KM).

Revizijskim ispitivanjem je obuhvaćeno 17 postupaka javnih nabavki u vrijednosti od 428.633 KM (67% ukupno ugovorenih nabavki tokom 2023. godine) i to:

- sedam otvorenih postupaka za nabavku putničkog automobila (58.974 KM), računara (27.342 KM), izgradnju tribine uz školsko igralište (43.162 KM), sanaciju i asfaltiranje lokalnih puteva (61.744 KM), rekonstrukciju opštinskih prostorija u zgradi koju koristi Policijska stanica Trnovo (68.282 KM) i rekonstrukciju krova stambene zgrade-zajednice etažnih vlasnika (48.650 KM);
- tri konkurentska zahtjeva za dostavljanje ponuda za izgradnju propusta na potoku Bliznac u naselju Kijevo (30.014 KM), izgradnju stepeništa i prilazne rampe za fiskulturnu salu (11.000 KM) i nabavku uglja (9.979 KM);
- dva pregovaračka postupka bez objave obavještenja za sanaciju mosta preko rijeke Željeznice (27.996 KM) i naknadne radove na izgradnji vodovoda Batići (14.360 KM) i pet direktnih sporazuma ukupne vrijednosti 27.128 KM.

Za dio nabavki postupci su provedeni i ugovori zaključeni u 2022. godini, realizacija je započeta i nastavljena u 2023. godini a odnose se na projekte Izgradnja rezervoara i distributivnog cjevovoda na Jahorini ugovorene vrijednosti od 855.804 KM i Izgradnja vodovoda Batići ugovorene vrijednosti od 72.500 KM.

Revizijskim ispitivanjem su utvrđene određene nepravilnosti i neusklađenosti sa podzakonskim aktima donesenim na osnovu Zakona o javnim nabavkama i zaključenim ugovorima i to:

- za nabavke koje se odnose na izvođenje radova tenderskom dokumentacijom nije definisan rok za izvršenje radova, već je rok određen od uvođenja izvođača u posao, što je u pojedinim slučajevima bilo i nakon četiri mjeseca (npr. rekonstrukcija opštinskih prostorija u zgradi koju koristi Policijska stanica), što nije u skladu sa članom 3. stav (2) tačka b) pod 9) Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda, kojim je propisano da tenderska dokumentacija sadrži rok za početak izvođenja radova;
- bankarske garancije za uredno izvršenje ugovora nisu obezbijeđene u skladu sa tenderskom dokumentacijom i ugovorom, jer je po projektu Izgradnja rezervoara i distributivnog cjevovoda na Jahorini garancija istekla 11.02.2023. godine i ista nije korištena i produžena, a ugovor nije realizovan ni do oktobra 2024. godine, što nije u skladu sa članom 15. Ugovora o izvođenju radova. Takođe, garancija po projektu Rekonstrukcija opštinskih prostorija zgrade koju koristi Policijska stanica je istekla prije početka radova, što nije u skladu sa članom 10. Ugovora o izvođenju radova, te
- nisu poštovane ugovorene obaveze u smislu roka za realizaciju radova na izgradnji stepeništa i prilazne rampe za fiskulturnu salu (kašnjenje više od godinu dana),

izgradnju propusta na potoku Bliznac (kašnjenje 15 dana) , što nije u skladu sa rokom definisanim članom 5. ugovora a ugovori ne sadrže kaznene odredbe zbog nepoštovanja rokova.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se bankarska garancija za uredno izvršenje ugovora obezbijedi u skladu sa rokom definisanim u ugovoru i tenderskoj dokumentaciji, a za nabavke koje se odnose na izvođenje radova tenderskom dokumentacijom definiše rok izvršenja radova shodno članu 3. stav (2) tačka b) pod 9) Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.

5. Priprema i donošenje budžeta

Skupština opštine je 30.12.2022. godine usvojila Budžet Opštine za 2023. godinu u iznosu od 4.561.229 KM, a 29.12.2023. godine Rebalans budžeta kojim je odobren budžetski okvir u iznosu od 4.839.517 KM („Službene novine Grada“ broj 1/24).

Rebalansom budžeta je planirano finansiranje aktivnosti Opštine iz budžetskih prihoda u iznosu od 2.559.200 KM (poreski prihodi 896.000 KM, neporeski prihodi 1.229.200 KM, grantovi 224.000 KM, transferi između različitih jedinica vlasti 210.000 KM), primitaka za proizvedenu stalnu imovinu (583.100 KM), primitaka za zemljište (1.234.201 KM) i suficita iz prethodnog perioda raspoloživog za raspodjelu (463.016 KM).

Saglasnost na utvrđeni suficit raspoloživ za raspodjelu u navedenom iznosu dalo je Ministarstvo finansija Republike Srpske.

Odlukom o usvajanju Rebalansa budžeta Opštine, budžetski okvir je odobren za lična primanja (1.003.198 KM), rashode po osnovu korišćenja roba i usluga (458.573 KM), rashode finansiranja za kamate na zajmove (22.293 KM), subvencije (139.000 KM), grantove (1.228.141 KM), doznake na ime socijalne zaštite (348.800 KM), rashode po sudskim rješenjima (200 KM), transfere između različitih jedinica vlasti (2.000 KM), izdatke za nabavku nefinansijske imovine (1.514.377 KM), izdatke za otplatu dugova (97.935 KM) i budžetsku rezervu (25.000 KM).

Nakon donošenja Rebalansa budžeta, izvršene su realokacije budžetskih sredstava ukupne vrijednosti 60.328 KM.

Revizijom nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na regulativu koja definiše proces pripreme i donošenja budžeta.

6. Finansijski izvještaji

Opština je sačinila Konsolidovani finansijski izvještaj za korisnike budžeta Opštine za 2023. godinu u skladu sa članom 26. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17 i 17/22).

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje Budžeta Opštine za period 01.01-31.12.2023. godine iskazano je u cjelosti na računovodstvenom fondu 01 u obrascu PIB 01 - Periodični izvještaj o izvršenju budžeta (u daljem tekstu: PIB 01), kao i obrascu PIF - Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima (u daljem tekstu: PIF).

U PIB-u 01 i PIF-u su budžetska sredstva iskazana u iznosu od 4.784.081 KM, a budžetski izdaci u iznosu od 4.512.265 KM.

Revizijom je utvrđeno da su budžetska sredstva u obrascima PIB 01 i PIF manje iskazana za iznos od 433.016 KM, jer u navedenim obrascima u koloni 6 (izvršenje) na poziciji - Raspodjela suficita iz ranijih perioda nije iskazan iznos suficita koji je raspoređen i izvršen u 2023. godini shodno članu 18. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika. U narativnom dijelu Izvještaja o izvršenju budžeta koji je prezentovan Skupštini opštine i Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjene su informacije o iznosu i

strukturi iskorišćenih sredstava u 2023. godini a koja su generisala neraspoređeni suficit za 2022. godinu.

Skupština opštine je na sjednici održanoj 31.05.2024. godine usvojila Izvještaj o izvršenju budžeta Opštine za 2023. godinu („Službene novine Grada“ broj 12/24).

6.1.1. Prihodi i primici

Prihodi i primici su iskazani u iznosu od 4.784.081 KM po osnovu budžetskih prihoda i primitaka za nefinansijsku imovinu.

6.1.1.1. Budžetski prihodi

Budžetski prihodi su iskazani u iznosu od 3.005.898 KM, a odnose se na poreske prihode, neporeske prihode, grantove i transfere jedinicama lokalne samouprave.

Poreski prihodi su iskazani u iznosu od 923.574 KM, a u strukturi istih najveće učešće imaju prihodi ostvareni od indirektnih poreza (641.353 KM), zatim prihodi od poreza na imovinu (170.666 KM), poreza na lična primanja (102.549 KM), te ostali poreski prihodi (9.006 KM).

Neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 1.633.102 KM po osnovu naknada po raznim osnovama (1.566.802 KM), zakup poslovnih prostora i zemljišta (13.595 KM), administrativnih taksi (5.235 KM) i ostalih neporeskih prihoda (47.470 KM).

Prihodi od naknada po raznim osnovama se najvećim dijelom odnose na naknade na ime rente i uređenja građevinskog zemljišta koje plaćaju investitori izgradnje objekata na gradskom građevinskom zemljištu uglavnom za izgradnju objekata na Jahorini (1.015.963 KM), te naknade za korišćenje šuma (236.930 KM), korišćenje mineralnih sirovina (99.473 KM), koncesione naknade za korišćenje elektrenergetskih objekata i prirodnih dobara od opšteg interesa (190.711 KM), naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredno (7.097 KM), naknada za vode (4.994 KM) i ostale naknade (11.634 KM). Skupština opštine je usvojila programe/planove o korišćenju namjenskih sredstava ostvarenih po osnovu naknada za šume, koncesionih naknada i naknada za vode, kao i izvještaje o utrošku namjenskih sredstava.

Grantovi su iskazani u iznosu od 239.784 KM, a odnose se na sredstva doznačena od Federalne opštine Trnovo u iznosu od 170.000 KM (za sufinansiranje izvođenja radova na sanaciji i asfaltiranju lokalnih puteva Grab, Batići i Štaka 50.000 KM i radova na izgradnji vodovoda u naselju Batići 120.000 KM), donatorske organizacije Razvojnog programa Ujedinjenih nacija u BiH (u daljem tekstu: UNDP) na ime sufinansiranja poslova za realizaciju projekta po projektu „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“ – Faza II (55.784 KM) i ostalih donatora (14.000 KM)

Transferi jedinicama lokalne samouprave su iskazani u iznosu od 209.438 KM, a odnose se na transfer od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite za finansiranje prava po osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti (78.181 KM), Ministarstva uprave i lokalne samouprave za nerazvijene opštine (81.251 KM) i Predsjednika Republike Srpske u iznosu od 50.000 KM za sufinansiranje „Projekta podrške humanitarnim i društveno korisnim akcijama i pokroviteljstva“ a sredstva su utrošena za kupovinu kuće porodici sa petoro djece.

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u iznosu od 1.778.183 KM po osnovu primitaka za nefinansijsku imovinu, a ostvareni su po osnovu prodaje objekata (289.000 KM) i zemljišta (1.489.183 KM).

U skladu sa Odlukom Skupštine opštine od 30.12.2022. godine izvršena je putem licitacije javna prodaja nepokretnosti Rekreativno Sportskog centra „Treskavica“ (u daljem tekstu: RSC „Treskavica“) na iznos od 583.100 KM. Predmet prodaje je građevinsko zemljište ukupne površine 34.452 m² na kojem se nalaze devastirani objekti i objekti u izgradnji, te bazeni za uzgoj ribe (poslovni objekat površine 836 m², pomoćni objekti 819 m² i sportski centar 1.535 m²). Početna prodajna cijna je utvrđena prema Procjeni tržišne vrijednosti nekretnine od strane stalnog sudskog vještaka arhitektonske struke na iznos od 583.000 KM (zemljište 294.000 KM i objekti 289.000 KM).

Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, područna jedinica Istočna Ilidža (u daljem tekstu: RUGIPP) je 18.05.2023. godine donijela Rješenje na osnovu Ugovora o kupoprodaji nekretnine (notarski potvrđenog) kojim se na kupca dozvoljava upis prava svojine u katastar nepokretnosti. Ugovorom je ugovorena zabrana raspolaganja nekretninama na način da se kupac obavezuje da nekretnine koje su predmet ugovora neće prodati trećim licima niti istim raspolagati na drugi način u periodu od pet godina stim da se navedeno ne odnosi na povezana pravna i fizička lica. Takođe, ugovorena je obaveza kupca da završi izgradnju započetih objekata u RST „Treskavica“ u skladu sa postojećom projektnom dokumentacijom. U novoformiranom listu nepokretnosti izdatom od strane RUGIPP u listu tereti i ograničenja upisana je navedena zabilježba. Informacije o ovoj zabilježbi nisu objelodanjene u Napomenama uz finansijske izvještaje.

Ostali primici u iznosu od 1.195.183 KM su naplaćeni najvećim dijelom po osnovu prodaje zemljišta na području Jahorine za zemljište prodato u 2023. godini i na prodaju izvršenu u ranijem periodu za koju je Opština sa kupcima zemljišta zaključila ugovor o odgođenom plaćanju.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Rashodi i izdaci (budžetski izdaci) su iskazani u iznosu od 4.512.265 KM, a čine ih budžetski rashodi (3.100.420 KM) i izdaci (1.411.845 KM).

6.1.2.1. Budžetski rashodi

Budžetski rashodi su iskazani po osnovu rashoda za lična primanja zaposlenih (998.103 KM), korišćenja roba i usluga (449.204 KM), finansiranja kamata po zajmovima od banaka (22.293 KM), subvencija (127.370 KM), grantova (1.174.284 KM), doznaka na ime socijalnih davanja (324.187 KM) i transfera između jedinica vlasti (4.979 KM).

Rashodi za lična primanja zaposlenih su iskazani po osnovu rashoda za bruto plate zaposlenih (826.794 KM), bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (157.060 KM) i za otpremnine i jednokratne pomoći (14.249 KM).

Rashode za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada čine naknade za prevoz na posao i sa posla (2.459 KM), topli obrok (45.036 KM), regres za godišnji odmor (38.940 KM), jubilarne nagrade (8.935 KM), porez i doprinosi na naknade (60.462 KM) i dnevnice za službena putovanja (1.228 KM).

Rashodi za otpremnine i jednokratne pomoći se odnose na otpremninu za odlazak u penziju (3.847 KM), novčanu pomoć porodici za smrt člana uže porodice (5.290 KM) i nagrade za posebne rezultate rada (5.112 KM).

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga se odnose na rashode po osnovu zakupa (200 KM), energije, komunalnih i komunikacionih usluga (52.378 KM), režijskog materijala (10.803 KM), tekućeg održavanja (36.221 KM), putovanja i smještaja (11.562 KM), stručnih usluga (60.811), usluga održavanja javnih površina i zaštite životne sredine (76.092 KM) i na ostale neklasifikovane rashode (201.137 KM).

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih i komunikacionih usluga su iskazani po osnovu utroška energije (25.682 KM), korišćenja fiksnih telefona i interneta (10.306 KM), poštanskih usluga (9.843 KM) i komunalnih usluga (6.547 KM).

Rashodi za tekuće održavanje su iskazani po osnovu tekućeg održavanja objekata (22.026 KM), prevoznih sredstava (2.402 KM), opreme (4.895 KM) i ostalih usluga i materijal za tekuće održavanje i popravke (6.899 KM).

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja su iskazani po osnovu utroška goriva (11.014 KM) i ostalih rashoda po osnovu službenih putovanja (548 KM).

Rashodi za stručne usluge su iskazani najvećim dijelom po osnovu usluga platnog prometa (4.358 KM), objavljivanja tendera, oglasa i informativnih tekstova (8.023 KM), osiguranja imovine i zaposlenih (7.844 KM), informisanja i medija (14.174 KM), štampanja i grafičke obrade (1.055 KM), održavanje licenci (4.841 KM), advokatskih, notarskih i drugih

pravnih usluga (6.401 KM), geodetsko-katastarskih usluga (6.156 KM) i ostalih stručnih usluga (7.658 KM).

Rashodi za usluge održavanja javnih površina i zaštite životne sredine su iskazani po osnovu utroška električne energije za javnu rasvjetu (55.381 KM) i usluga čišćenja i održavanja javnih površina (20.711 KM).

Ostali neklasifikovani rashodi su iskazani najvećim dijelom po osnovu rashoda za bruto naknade skupštinskim odbornicima (89.670 KM), bruto naknade članovima skupštinskih komisija (21.248 KM), bruto naknade po ugovorima o djelu (16.381 KM), reprezentaciju na ime ugostiteljskih usluga (7.351 KM), obilježavanja manifestacija Opštine (35.190 KM) i ostalih rashoda (31.298 KM).

Subvencije se odnose na novčane podsticaje u poljoprivredi dodijeljene u skladu sa Pravilnikom o dodjeli podsticaja za razvoj poljoprivredne proizvodnje (13.370 KM), te sredstva dodijeljena JKP „Trnovo“ na ime prevoza učenika (108.000 KM) i preduzeću „Konvel“ d.o.o. Istočno Sarajevo (6.000 KM) bez definisanih kriterijuma za dodjelu subvencija.

Grantovi se odnose na tekuće (808.580 KM) i kapitalne grantove (365.704 KM). Tekući grantovi su odobreni najvećim dijelom za finasiranje plata i tekućih troškova javnih ustanova i drugih organizacija i to JZU Dom zdravlja Trnovo (126.500 KM), JU Turistička organizacija (100.000 KM), Udruženju žena „Trnovke“ (93.200 KM), te sportskim organizacijama i udruženjima (88.440 KM), političkim partijama (4.100 KM), neprofitnim subjektima (329.434 KM) i ostalim korisnicima (66.906 KM).

Skupština opštine je usvojila izvještaje o radu i poslovanju javnih ustanova i drugih organizacija koje su podnijele izvještaj o pravdanju sredstava granta.

Za dodjelu sredstava granta za sport nisu utvrđena pravila i kriteriji za dodjelu, shodno članu 119. Zakona o sportu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 79/20) i članu 5. Pravilnika o kategorizaciji sportova, sportista i sportskih stručnjaka i stručnjaka u sportu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 56/21) kojima je propisano da jedinice lokalne samouprave utvrđuju kategorizaciju sportova, sportista i sportskih stručnjaka za svoje područje polazeći od utvrđene republičke kategorizacije.

Tekući grantovi neprofitnim subjektima najvećim dijelom se odnose na sredstva dodijeljena Crvenom krstu (49.000 KM), Boračkoj organizaciji (39.600 KM), Udruženju porodica poginulih boraca (33.000 KM), Udruženju invalida (33.000 KM), Udruženju veterana (15.600 KM), Udruženju penzionera (11.300 KM), Udruženju „Srce za djecu“ (16.640 KM), Udruženju majki sa troje i više djece (14.166 KM), Udruženju „Nova generacija“ (10.000 KM), Udruženju lovaca (14.640 KM), Udruženju poljoprivrednika (6.000 KM), KUD „Jahorina“ (22.000 KM), te različitim udruženjima građana kojima su sredstva dodijeljena u iznosima do 2.000 KM na osnovu podnesenih zahtjeva i donesenih odluka načelnika bez utvrđenih pravila i kriterijuma za dodjelu.

Tekući grantovi ostalim korisnicima najvećim dijelom se odnose na sredstva dodijeljena Akcionarskom društvu Olimpijski centar Jahorina bez definisane namjene (16.000 KM) i Crkvenoj opštini Trnovo (10.439 KM).

Kapitalni grantovi su iskazani najvećim dijelom po osnovu nabavke kuće za višečlanu porodicu sa petoro djece (146.000 KM), rekonstrukcije krova poslovne zgrade JZU Dom zdravlja Trnovo (80.000 KM), izgradnje tribina na školskom igralištu uz učešće UNDP-a (50.498 KM), rekonstrukcije krova stambene zgrade – zajednice etažnih vlasnika (53.940 KM), nabavke vozila za Lovačko udruženje Trnovo (8.000 KM), te grant udruženju „Moja Jahorina“ za izgradnju puta (20.000 KM).

Za rekonstrukcije krova stambene zgrade Opština je provela proceduru javne nabavke, a Lovačko udruženje i Udruženje „Moja Jahorina“ nisu pravdali namjenski utrošak doznačenih sredstava.

Revizijom je utvrđeno da su precijenjeni tekući rashodi na poziciji kapitalnih grantova a potcijenjeni izdaci za izgradnju objekata, nefinansijska imovina u stalnim sredstvima i

finansijski rezultat tekuće godine za iznos od najmanje 50.498 KM po osnovu izgradnje tribina na školskom igralištu, jer izvršena ulaganja u imovinu koja se pribavlja za potrebe drugog budžetskog korisnika i ustupa istom bez naknade nisu evidentirana u skladu sa članom 65. stav (1) pod 3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Po završetku pribavljanja imovina nije prenesena na Osnovnu školu „Sveti Sava“ u Trnovu kao korisnika navedene imovine.

Shodno prethodno navedenom, Opština je dodijelila sredstva granta i druge vidove pomoći organizacijama od interesa za opštinu, sportskim organizacijama i udruženjima građana na osnovu budžetom odobrenih pozicija i pojedinačnih zahtjeva korisnika, a nije definisala pravila i kriterijume koji će se primjenjivati prilikom planiranja, dodjele, pravdanja i izvještavanja o korišćenju odobrenih sredstava.

Doznake na ime socijalne zaštite se odnose na doznake koje su odobrene po osnovu prava utvrđenih Zakonom o socijalnoj zaštiti u iznosu od 161.613 KM (dodatak za pomoć i negu drugog lica, stalna novčana pomoć, doznake ustanovama socijalne zaštite za zbrinjavanje šticećenika, lične invalidnine) i na tekuće doznake građanima koje su odobrene prema internim pravilnicima i odlukama u iznosu od 162.574 KM.

Tekuće doznake koje su odobrene građanima prema internim pravilnicima i odlukama se odnose na stipendije i nagrade učenicima i studentima (45.200 KM), novčane pomoći višečlanim porodicama (20.000 KM), novčane pomoći povodom sklapanja braka (9.560 KM) i ostale novčane pomoći odobrene po zahtjevu pojedinaca (87.814 KM).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- **ulaganja u nefinansijsku imovinu koja se pribavlja za potrebe drugog budžetskog korisnika i ustupa istom bez naknade evidentiraju u skladu sa članom 65. stav (1) pod 3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, te**
- **donesu interni akti kojima bi se definisala pravila i kriterijumi za dodjelu sredstava granta, pravdanje i izvještavanja o njihovom korišćenju.**

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 1.411.845 KM po osnovu izdataka za nefinansijsku imovinu u iznosu od 1.298.768 KM (od čega se na rezervisana sredstva odnosi 97.418 KM), izdataka za otplatu dugova u iznosu od 96.080 KM i ostalih izdataka u iznosu od 16.997 KM (izmirene obaveze iz ranijeg perioda po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja).

Izdaci za nefinansijsku imovinu se odnose na izdatke za izgradnju objekata (848.954 KM), investiciono održavanje objekata (263.514 KM), nabavku opreme (126.770 KM), kupovinu zemljišta (58.198 KM) i zalihe sitnog inventara, auto-guma, odjeće (1.332 KM).

Rezervisanje raspoloživih sredstava na stavkama planiranim Rebalansom budžeta, izvršeno je po osnovu rekonstrukcije opštinskih prostorija u zgradi koju koristi Policijska stanica Trnovo (75.990 KM), sanacije mosta na potoku Širokari (14.408 KM) i kanalizacione mreže (7.020 KM).

Izdaci za izgradnju objekata se odnose na ulaganja po projektu Izgradnja rezervoara i distributivnog cjevovoda na Jahorini (645.546 KM), izgradnju vodovoda Batići (80.889 KM), puteva, ulica, javne rasvjete i drugih objekata (122.519 KM).

Izdaci za investiciono održavanje objekata (bez rezervisanih sredstava) se odnose na rekonstrukciju dijela putnog pravca za Grab (70.236 KM), sanaciju mosta preko rijeke Željeznice (32.652 KM) i ostalih objekata (70.318 KM).

Izdaci za nabavku opreme se odnose na nabavku automobila marke „Škoda oktavia“ (69.000 KM), računara (31.990 KM), opreme za grijanje u Dječijem vrtiću, klima uređaja i ostale opreme (25.780 KM)

Izdaci za otplatu dugova se odnose na otplatu dospjele glavnice po obveznicama (78.078 KM) i kreditima prema bankama (17.993 KM).

6.1.3. Budžetski suficit

Budžetski suficit je iskazan u iznosu od 384.983 KM što predstavlja razliku između zbira budžetskih prihoda i primitaka za nefinansijsku imovinu (4.784.081 KM) i zbira budžetskih rashoda i izdataka za nefinansijsku imovinu (4.399.188 KM).

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje je iskazano u negativnom iznosu od 113.077 KM, što predstavlja zbir izdataka za otplatu dugova i ostalih izdataka.

Revizijom je utvrđeno da je neto finansiranje podcijenjeno za iznos od 433.017 KM, jer u obrascima PIB 01 i PIF na poziciji - Raspodjela suficita iz ranijih perioda u koloni izvršenja nije iskazan iznos suficita koji je raspoređen u 2023. godini u navedenom iznosu.

6.1.5. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju je iskazana u iznosu od 271.816 KM i predstavlja razliku između budžetskih prihoda i primitaka (4.784.081 KM) i budžetskih rashoda i izdataka (4.512.265 KM). Ista je manje iskazana za iznos od 433.017 KM, što je prethodno objašnjeno pod tačkom 6.1.4. Izvještaja.

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

Prihodi u Bilansu uspjeha su iskazani u iznosu od 4.911.277 KM po osnovu budžetskih prihoda iskazanih u izvještaju o izvršenju budžeta u iznosu od 3.005.898 KM (navedeni pod tačkom 6.1.1. izvještaja) i prihoda obračunskog karaktera u iznosu od 1.905.379 KM.

Prihodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu razlike nastalih i naplaćenih kratkoročnih potraživanja u tekućem obračunskom periodu po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa i neporeskih prihoda iz nadležnosti Opštine u iznosu od 870.580 KM (naknada za rentu i uređenje građevinskog zemljišta, zakupa imovine i drugih naknada po osnovu neporeskih prihoda), dobitaka od prodaje imovine u iznosu od 813.792 KM, ostalih prihoda obračunskog karaktera u iznosu od 128.038 KM (predstavljaju neamortizovanu vrijednost uknjiženih stanova koji nisu bili knjigovodstveno evidentirani) i prihoda obračunskog karaktera između odnosa sa jedinicama vlasti u iznosu od 92.366 KM (plaćanje izvršeno direktno izvođaču radova iz sredstva javnih investicija na ime izgradnje kanalizacionog kolektora).

Dobici od prodaje imovine se odnose na prodaju zemljišta najvećim dijelom na području Jahorine (746.888 KM) i zemljišta RSC „Treskavica“ (66.904 KM), a iskazani su u iznosu neto razlike između knjigovodstvene vrijednosti zemljišta i iznosa ugovorenog prodajom.

6.2.2. Rashodi

Rashodi u Bilansu uspjeha su iskazani u iznosu od 4.470.353 KM po osnovu budžetskih rashoda koji su iskazani u izvještaju o izvršenju budžeta u iznosu od 3.100.420 KM (navedeni pod tačkom 6.1.2.1. izvještaja u poglavlju o budžetskim rashodima) i rashodi obračunskog karaktera u iznosu od 1.369.933 KM.

Revizijom je utvrđeno, da su rashodi u Bilansu uspjeha precijenjeni za iznos od najmanje 50.498 KM po osnovu budžetskih rashoda na poziciji kapitalnih grantova (obrazloženo pod tačkom 6.1.2.2. ovog Izvještaja).

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani po osnovu amortizacije na nefinansijsku imovinu (399.320 KM), usklađivanja vrijednosti imovine (476.776 KM), gubitaka od prodaje nefinansijske imovine (492.515 KM), nabavne vrijednosti realizovanih zaliha sitnog inventara, HTZ opreme i auto guma (1.332 KM).

Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine su iskazani po osnovu korekcije potraživanja koja nisu naplaćena u roku od 12 mjeseci od datuma dospjeća po izvještaju

Poreske uprave Republike Srpske i potraživanja čija je naplata u nadležnosti Opštine (281.832 KM) i usklađivanja vrijednosti nefinansijske imovine po osnovu isknižavanja stambenih jedinica koje nisu u vlasništvu Opštine (194.934 KM).

Gubici od prodaje nefinansijske imovine su iskazani po osnovu prodaje RSC „Treskavica“, jer je iznos ugovoren prodajom manji od knjigovodstvene vrijednosti za zemljište u iznosu od 71.987 KM i za objekte u iznosu od 420.528 KM.

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha za 2023. godinu kao razlika prihoda i rashoda iskazan je pozitivan finansijski rezultat tekuće godine u iznosu od 440.924 KM. Finansijski rezultat tekuće godine je podcijenjen za iznos od najmanje 50.498 KM (što je objašnjeno pod tačkom 6.2.2. ovog izvještaja).

6.3. Bilans stanja

6.3.1. Aktiva

Poslovna aktiva na dan 31.12.2023. godine je iskazana u iznosu od 65.792.840 KM bruto vrijednosti, 8.702.932 KM ispravke vrijednosti i 57.089.908 KM neto vrijednosti. Čine je tekuća imovina i stalna imovina.

6.3.1.1. Tekuća imovina

Tekuća imovina je iskazana u iznosu od 6.119.458 KM bruto vrijednosti, 527.421 KM ispravke vrijednosti i 5.592.037 KM neto vrijednosti, a odnosi se na kratkoročnu finansijsku imovinu.

Kratkoročna finansijska imovina se odnosi na gotovinu, potraživanja i kratkoročnu finansijsku imovinu iz transakcija između jedinica vlasti.

Gotovina je iskazana u iznosu od 3.725.906 KM po osnovu sredstava u blagajni (1.085 KM) i na bankovnim računima (3.724.821 KM).

Kratkoročna potraživanja su iskazana u bruto iznosu od 2.393.552 KM, od čega se 527.421 KM odnosi na potraživanja nenaplaćena duže od godinu dana koja su sa stanovišta naplativosti klasifikovana u sporna potraživanja i za koja je u navedenom iznosu izvršena korekcija vrijednosti. Iskazana su po osnovu poreskih potraživanja za nenaplaćene poreze i neporeske prihode (prema izvještaju Poreske uprave) bruto vrijednosti od 187.113 KM (od čega se 137.000 KM odnosi na sporna potraživanja), potraživanja čija je naplata u nadležnosti Opštine bruto vrijednosti od 2.151.824 KM (od čega se 390.421 KM odnosi na sporna potraživanja) i ostalih kratkoročnih potraživanja vrijednosti od 54.615 KM.

Potraživanja čija je naplata u nadležnosti Opštine najvećim dijelom se odnose na potraživanja po osnovu prodaje zemljišta, naknada za rentu i uređenje građevinskog zemljišta koje plaćaju investitori izgradnje objekata na gradskom građevinskom zemljištu, sa kojima je Opština zaključila ugovor sa odgođenim rokom plaćanja na rate, a za obezbjeđenje ugovora pribavljene su mjenice sa mjeničnom izjavom.

Odlukom o uređenju prostora i građevinskom zemljištu opštine („Službene novine Grada“ broj 1/17 i 6/23) propisano je da se naknada za zemljište, naknada za jednokratnu rentu i naknada za troškove uređenja gradskog građevinskog zemljišta mogu izmiriti u više rata, a najduže u roku od pet godina od dana sklapanja ugovora o odgođenom plaćanju (najviše 60 mjesečnih rata), uz obavezu da prije zaključenja ugovora o odgođenom plaćanju plati 20% od ukupnog iznosa utvrđenih naknada. Za odgođeno plaćanje na rate investitor je dužan da obezbijedi instrumente za obezbjeđenje (garanciju banke, mjenica i založna izjava).

Takođe, članom 78. Zakona o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 40/13, 106/15, 3/16 i 84/19) je propisano da se neizgrađeno građevinsko zemljište koje nije opremljeno može opremiti sredstvima investitora koji želi graditi na tom

zemljištu. Naknada za uređenje gradskog građevinskog zemljišta za objekat koji će se graditi na lokaciji, odnosno zoni na kojoj je dokumentom prostornog uređenja planirana izgradnja komunalne infrastrukture, koja se prema ugovoru oprema sredstvima investitora, umanjuje se za stvarne troškove opremanja koje investitor ulaže na osnovu ugovora, a najviše do visine naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta utvrđenu za tu zonu. Shodno navedenom, Opština je sa investitorima zaključila ugovor o opremanju građevinskog zemljišta.

Kratkoročna potraživanja po osnovu prodaje zemljišta su iskazana u iznosu od 170.489 KM, od čega se na sporna potraživanja odnosi 8.834 KM.

Revizijom je utvrđeno da su precijenjena potraživanja po osnovu prodaje zemljišta u iznosu od 83.850 KM, a potcijenjena nefinansijska imovina u stalnim sredstvima za iznos od 44.892 KM (što predstavlja knjigovodstvenu vrijednost zemljišta površine 129 m²) i precijenjen finansijski rezultat ranijih godina u iznosu od 38.958 KM (za dobitke od prodaje zemljišta priznate u prethodnom periodu), jer ugovor o prodaji zemljišta nije zaključen, te priznavanje potraživanja nije u skladu sa članom 40. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Transakcije po ovoj aktivnosti su evidentirane na osnovu Odluke o davanju saglasnosti na zaključenje Ugovora o prodaji neizgrađenog gradskog građevinskog zemljišta neposrednom pogodbom radi kompletiranja građevinske parcele na Jahorini koja je donesena 2022. godine od strane Skupštine opštine („Službene novine Grada“ broj 3/22 i 7/22). Nepravilnost je otklonjena u toku revizije, te shodno tome nije data preporuka.

Dospjela kratkoročna potraživanja za nenaplaćene neporeske prihode najvećim dijelom su iskazana po osnovu naknada za rentu u iznosu od 500.626 KM (od čega se na sporna potraživanja odnosi 153.623 KM), naknada za troškove uređenja građevinskog zemljišta u iznosu od 822.900 KM (sporna 115.185 KM), zakupa imovine u iznosu od 52.637 KM (sporna 29.928 KM) i ostalih neporeskih prihoda.

Značajan iznos potraživanja po osnovu prodaje zemljišta i naknada za rentu i uređenje građevinskog zemljišta klasifikovanih u sporna u iznosu od 277.642 KM nije naplaćen, jer mjere za naplatu nisu preduzimate pravovremeno u skladu sa odredbama propisanim ugovorom o odgođenom plaćanju (osim slanja opomena), niti su korišćene pribavljene mjenice za obezbjeđenje ugovora.

Potraživanja za nenaplaćene neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dopijevaju na naplatu u roku od godinu dana su iskazana u iznosu od 560.700 KM, odnose se na potraživanja po ugovorima o odgođenom plaćanju naknada za uređenje građevinskog zemljišta (326.573 KM), jednokratnu rentu (180.342 KM) i prodaju zemljišta (53.785 KM).

Ostala kratkoročna potraživanja su iskazana po osnovu raspodjele javnih prihoda na dan izvještavanja (5.311 KM), potraživanja za transfere od Ministarstva uprave i lokalne samouprave po osnovu nerazvijenosti opštine (41.625 KM) i Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite po osnovu prava iz socijalne zaštite (6.825 KM) i isti su precijenjeni, jer se odnose na finansijsku imovinu iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti shodno članu 71. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Nepravilnost je otklonjena u toku revizije, te shodno tome nije data preporuka.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se vrši kontinuirana kontrola naplate potraživanja i pravovremeno preduzmu mjere naplate u skladu sa odredbama zaključenih ugovora koje će isključiti mogućnost zastare istih.

6.3.1.2. Stalna imovina

Stalna imovina je iskazana u iznosu od 59.673.382 KM bruto vrijednosti, 8.175.511 KM ispravke vrijednosti i 31.497.871 KM neto vrijednosti, a odnosi se na dugoročnu finansijsku imovinu i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima.

Dugoročna finansijska imovina je iskazana u iznosu od 1.848.852 KM po osnovu dugoročnih plasmana i dugoročnih potraživanja.

Dugoročni plasmani su iskazani u iznosu od 202.200 KM po osnovu učešća Opštine u osnivačkom kapitalu u JKP „Trnovo“ d.o.o. i javnih ustanova Dom zdravlja, Biblioteka i Turistička organizacija (učešće 100% kod svih navedenih). Inicijalno su priznati u nominalnoj vrijednosti osnovnog kapitala upisanog u registru suda (44.000 KM), a u postupku konsolidacije korigovani dodavanjem kapitala iz njihovih bilansa stanja primjenom procenta učešća u ukupnoj vrijednosti kapitala.

Dugoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 1.646.652 KM po osnovu reprogramiranih poreskih potraživanja prema izvještaju Poreske uprave (18.891 KM) i potraživanja po ugovorima o odgođenom plaćanju u ukupnom iznosu od 1.627.761 KM (naknada za zemljište 64.953 KM, naknada za jednokratnu rentu 301.050 KM i naknada za uređenja gradskog građevinskog zemljišta 1.261.758 KM).

Potraživanja po osnovu naknada za uređenje građevinskog zemljišta najvećim dijelom se odnose na izgradnju stambeno poslovnog kompleksa na Jahorini koji gradi investitor „Gradnja M“ d.o.o. Istočno Sarajevo kojem je Rješenjem od 30.05.2023. godine utvrđena naknada za uređenje u ukupnom iznosu od 1.609.020 KM (od čega je uplaćen iznos od 321.804 KM odnosno 20%). Za izmirenje preostalog iznosa zaključen je 01.12.2023. godine Ugovor sa odgođenim rokom plaćanja na 5 godina, a 10.07.2024. godine Opština je sa investitorom zaključila Ugovor o opremanju građevinskog zemljišta u naselju Obućina bare-Jahorina ukupne vrijednosti od 777.809 KM. Ugovorom je definisano da će Opština investitoru u navedenom iznosu umanjiti iznos utvrđene naknade za uređenje zemljišta, što je u skladu sa članom 78. Zakona o uređenju prostora i građenju (objašnjeno pod tačkom 6.3.1.1. Izvještaja).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima je iskazana u iznosu od 57.824.530 KM bruto vrijednosti, 8.175.511 KM ispravke vrijednosti i 49.649.019 KM neto vrijednosti koju čine proizvedena stalna imovina, dragocjenosti, neproizvedena stalna imovina i nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi.

Proizvedena stalna imovina je iskazana u iznosu od 5.400.798 KM neto vrijednosti (bruto vrijednost 13.576.309 KM i ispravka vrijednosti 8.175.511 KM), a odnosi se na zgrade i objekte, opremu, investicionu imovinu i nematerijalnu proizvedenu imovinu.

Zgrade i objekti su iskazani u iznosu od 4.771.011 KM neto vrijednosti (bruto vrijednost 12.264.451 KM i ispravka vrijednosti 7.493.440 KM), a čine ih kancelarijski objekti i prostori, stambeni objekti, objekti obrazovnih institucija, sportsko-rekreativni objekti, putevi i mostovi, javna rasvjeta, infrastrukturni objekti vodovoda i kanalizacija i drugi infrastrukturni objekti.

Oprema je iskazana u iznosu od 189.923 KM neto vrijednosti (bruto vrijednost 563.619 KM i ispravka vrijednosti 373.696 KM) koju čine vozila, kancelarijska oprema, računarska oprema, oprema obrazovnih institucija i druga oprema.

Investiciona imovina je iskazana u iznosu od 144.025 KM neto vrijednosti (bruto vrijednost 452.400 KM) a odnosi se na poslovne prostore izdate u zakup.

Nematerijalna proizvedena imovina je iskazana u iznosu od 295.839 KM bruto vrijednosti (jer amortizacija nije obračunavana), a odnosi se na prostorne (regulacione) planove u ukupnom iznosu od 80.290 KM (iz 2006., 2009. i 2012. godine), plan parcelacije zemljišta u iznosu od 21.691 KM (iz 2009. godine), projektnu dokumentaciju iz ranijeg perioda u iznosu od 182.010 KM (projekti za izgradnju više različitih objekata 154.190 KM, elaborat za uvođenje led javne rasvjete 7.020 KM, stručno mišljenje i ostalo 20.800 KM), te šumsko privrednu osnovu za privatne šume u iznosu od 13.864 KM (u iznosu od 6.936 KM sa periodom važenja 01.01.2017-31.12.2026. godine i u iznosu od 7.028 KM iz ranijeg perioda koja nije u primjeni).

Revizijom je utvrđeno, da nematerijalna proizvedena imovina nije priznata i vrednovana u skladu sa članom 30. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS JS 31 Nematerijalna imovina (paragrafi 26, 87, 96), i to:

- bruto vrijednost nematerijalne proizvedene imovine je precijenjena, a proizvedena stalna imovina potcijenjena za iznos od najmanje 182.210 KM, jer su ulaganja izvršena u pribavljanje navedene projektne dokumentacije za izgradnju objekata priznata na poziciji nematerijalne proizvedene imovine, iako ista ne zadovoljava kriterijume priznavanja zahtjevane MRS JS 31 - Nematerijalna imovina (paragraf 26) i članom 30. navedenog pravilnika, već predstavljaju elemente nabavne vrijednosti objekata koja su u periodu pribavljanja trebala biti pripisana objektu, shodno zahtjevima MRS JS 17 (paragraf 19, 30 i 31);
- vrijednost nematerijalne proizvedene imovine je precijenjena, kao i finansijski rezultat ranijih godina za iznos od 7.028 KM, jer Šumsko-privredna osnova za privatne šume donesena u ranijem periodu nije na snazi;
- potcijenjena je amortizovana vrijednost nematerijalne proizvedene imovine po osnovu prostornih planova i Šumsko-privredne osnove za privatne šume (sa periodom važenja 01.01.2017-31.12.2026. godine), kao i amortizovana vrijednost proizvedene stalne imovine po osnovu navedene projektne dokumentacije za izgradnju objekata, a precijenjen finansijski rezultat tekuće i ranijih godina, jer amortizacija nije obračunata i alocirana sistematski tokom njihovog vijeka trajanja, što nije u skladu sa članom 30. i 26. navedenog pravilnika, kao i zahtjevima MRS JS 31 - Nematerijalna imovina (paragraf 96) i MRS JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 66).

Neproizvedena stalna imovina je iskazana u iznosu od 42.257.657 KM koju čine zemljište (41.345.367 KM) i šume (912.290 KM). Manje je iskazana pozicija zemljišta za iznos od 44.892 KM, jer je zemljište isknjiženo a prodaja nije izvršena, što je objašnjeno pod tačkom 6.3.1.1. Izvještaja.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi je iskazana u iznosu od 1.985.054 KM, a najvećim dijelom se odnosi na ulaganja izvršena po projektu Izgradnja rezervoara i distributivnog cjevovoda na Jahorini (960.885 KM), projektu Izgradnja pristupne saobraćajnice i komunalne infrastrukture u naselju Obućina bare na Jahorini (728.815 KM), objekat pod nazivom Etno selo „Rajski do“ u iznosu od 99.902 KM i ostalu imovinu.

Radovi na izgradnji objekta Etno selo „Rajski do“ (prema pisanoj informaciji Opštine sačinjenoj za potrebe revizije) su obustavljeni 2012. godine, te s obzirom da sredstvo nije aktivirano u dužem vremenskom periodu na dan bilansiranja nije vršena provjera obezvrjeđenja sredstva u pripremi odnosno priznavanje i odmjeravanje gubitka od umanjenja vrijednosti shodno članu 42. stav (4) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i MRS JS 21- Umanjenje vrijednosti imovine koja ne generiše gotovinu (paragraf 27 i 54).

Revizijom je utvrđeno, da se nabavka objekata u pojedinim slučajevima ne vrši preko konta nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u pripremi shodno članu 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer je za dio imovine u koju su izvršena ulaganja po više osnova od izgradnje objekta do različitih vrsta usluga (izrada projektne dokumentacije, geodetske usluge, usluge nadzornog organa i sl.) ulaganja nisu uvijek iskazana homogeno po svakom projektu koji se realizuje, već su evidentirana na različitim pozicijama konta bez utvrđene veze sa sredstvom na koje se odnosi (dodijeljen im je i različit inventurni broj), što dovodi do nejasnoće prilikom identifikacije sredstava, grešaka u obračunu amortizacije i uopšte do nepravilnog priznavanja i vrednovanja imovine shodno zahtjevima MRS JS 17 (paragrafi 14, 19, 26, 30, 66).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- **ulaganja u fazi sticanja imovine, koja zadovoljavaju kriterijume da se mogu pripisati vrijednosti nekretnine, postrojenja ili opreme, evidentiraju na poziciji nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u pripremi, na nivou glavne knjige trezora uvedu posebne subanalitike ili projektne klasifikacije za njihovo praćenje, a po aktiviranju izvrši prenos na imovinu u upotrebi u iznosu nabavne vrijednosti sredstva (objekta, opreme), shodno članu 42. Pravilnika o računovodstvu,**

računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;

- *troškovi amortizacije za nematerijalnu imovine priznatu po osnovu prostornih planova i Šumsko-privredne osnove za privatne šume sistemski rasporede tokom perioda trajanja sredstva, shodno zahtjevima MRS-JS 31 - Nematerijalna imovina (paragraf 96);*
- *za nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi za koju su ulaganja obustavljena, izvrši odmjeravanje i priznavanje gubitka od obezvrjeđenja vrijednosti shodno članu 42. stav 4) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS JS 21- Umanjenje vrijednosti imovine koja ne generiše gotovinu (paragraf 27 i 54).*

6.3.2. Pasiva

Poslovna pasiva na dan 31.12.2023. godine je iskazana u iznosu od 57.089.908 KM a odnosi se na obaveze i vlastite izvore.

6.3.2.1. Obaveze

Obaveze su iskazane u iznosu od 618.799 KM, a čine ih kratkoročne obaveze (295.931 KM) i dugoročne obaveze (322.868 KM).

Kratkoročne obaveze su iskazane po osnovu finansijskih obaveza (100.689 KM), obaveza za lična primanja zaposlenih (98.757 KM), obaveza iz poslovanja (37.015 KM) i obaveza za subvencije, grantove i doznake (59.470 KM). Obaveze dospjele za plaćanje na dan bilansa su izmirene do kraja februara 2024. godine.

Kratkoročne finansijske obaveze su iskazane po osnovu dijela glavnice dugoročnih obaveza koje dopijevaju na naplatu u 2024. godini po obveznicama (82.843 KM) i zajmovima od banaka (17.846 KM).

Obaveze za lična primanja zaposlenih se odnose na obaveze za decembar 2023. godine za bruto platu (82.120 KM) i bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (16.637 KM).

Obaveze iz poslovanja se najvećim dijelom odnose na obaveze prema dobavljačima (23.440 KM), fizičkim licima – odbornicima i članovima skupštinskih komisija (9.920 KM) i ostale obaveze (3.655 KM)

Obaveze za subvencije, grantove i doznake su iskazane po osnovu obaveza za grantove (54.293 KM), doznake na ime socijalne zaštite (5.056 KM) i subvencije (121 KM).

Dugoročne finansijske obaveze se odnose na obaveze koje dopijevaju u periodu dužem od godinu dana prema Investiciono razvojnoj banci Republike Srpske po osnovu nedospjele glavnice obveznica (229.857 KM) i glavnice po zajmovima primljenih od banaka (93.011 KM).

6.3.2.2. Vlastiti izvori sredstava

Vlastiti izvori sredstava su iskazani u iznosu od 56.471.109 KM, a čine ih trajni izvori sredstava (48.805.978 KM), finansijski rezultat ranijih godina (7.224.207 KM) i finansijski rezultat tekuće godine (440.924 KM). Vlastiti izvori sredstava su na poziciji finansijskog rezultata tekuće godine iskazani manje za 50.498 KM, a finansijskog rezultata ranijih godina više za 45.986 KM, što je objašnjeno pod tačkama 6.1.2.1., 6.3.2.1., 6.2.2. i 6.2.3. ovog Izvještaja.

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Pozicije vanbilansne aktive i vanbilansne pasive na dan 31.12.2023. godine su iskazane u iznosu od 4.196.046 KM, a odnose se na primljene mjenice za obezbjeđenje od rizika realizacije ugovora o odgođenom plaćanju naknada za zemljište, naknada za jednokratnu rentu i naknada za troškove uređenja gradskog građevinskog zemljišta. Iste su iskazane

više za iznos od 1.186.284 KM, jer nije izvršeno umanjeње u iznosu naplaćenih potraživanja od kupaca i investitora i međusobno zatvaranje konta vanbilansne aktive i vanbilansne pasive shodno članu 92. stav (4) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Nepravilnost je otklonjena u toku revizije, te shodno tome nije data preporuka.

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje je objelodanjeno da nema značajne neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja shodno MRS-JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15 (c) i 38, sa zaključkom da će Opština u vremenskom roku koji se može predvidjeti nastaviti da obavlja svoje aktivnosti.

6.5. Bilans novčanih tokova

Prema Izvještaju o novčanim tokovima, gotovina na početku perioda je iskazana u iznosu od 3.438.826 KM i iskazani su prilivi gotovine u iznosu od 4.763.729 KM (iz poslovnih aktivnosti 2.985.546 KM i investicionih aktivnosti 1.778.183 KM).

Odlivi gotovine su iskazani u iznosu od 4.476.649 KM (iz poslovnih aktivnosti 3.064.803 KM, iz investicionih aktivnosti 1.298.769 KM i iz aktivnosti finansiranja 113.077 KM).

Stanje gotovine na kraju perioda je iskazano u iznosu 3.725.906 KM.

Revizijom je utvrđeno da su u okviru odliva gotovine iz poslovnih aktivnosti, odlivi po osnovu rashoda za lična primanja iskazani više u iznosu od 23.650 KM, a odlivi gotovine po osnovu grantova manje iznosu od 24.005 KM. Takođe, odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja su više iskazani, a odlivi iz poslovnih aktivnosti manje za iznos od 16.967 KM, jer izmirenje obaveza iz ranijih godina po osnovu poreza i doprinosa na plate koji su iskazani na poziciji izdataka za otplatu dugova ne predstavljaju aktivnost finansiranja, već poslovnu aktivnost.

Shodno navedenom, Izvještaj o novčanim tokovima nije sastavljen u skladu sa MRS JS 2 - Izvještaj o novčanim tokovima (paragraf 22) i članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi, da se odlivi gotovine po osnovu ličnih primanja, grantova i izmirenja obaveza iz ranijih godina iskazani na poziciji izdataka za otplatu dugova iskazuju u skladu sa zahtjevima MRS JS 2 - Izvještaj o novčanim tokovima (paragraf 22) i članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Sudski sporovi koji za posljedicu mogu imati potencijalnu imovinu i obaveze su objelodanjeni u Napomenama uz finansijske izvještaje Opštine. U 2023. godini Opština je bila po dva sudska spora tužena strana u postupku (radi duga i naknade štete) sa oko 10.500 KM vrijednosti glavnog duga koji se potražuje od Opštine.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje su sačinjene i Napomene koje pružaju neophodne opšte podatke o Opštini, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama. Međutim, nisu izvršena dodatna pojašnjenja pojedinih pozicija u finansijskim izvještajima u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika koja se odnose na:

- strukturu zbirnih budžetskih pozicija rashoda i izdataka, datih subvencija, grantova i doznaka na ime socijalne zaštite, shodno članu 46. stav (5) Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika;
- usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina i opreme na početku i na kraju perioda koje pokazuju povećanja ili smanjenja, dobitke i gubitke usled umanjeња

vrijednosti po osnovu prodaje, kod imovine u izgradnji strukturu izdataka priznatih u knjigovodstvenoj vrijednosti tokom izgradnje i ugovornih obaveza za sticanje imovine, prema zahtjevima MRS JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 88 (e) pod v), 89 (b) i (c);

- korisni vijek za nematerijalnu imovinu da li je neograničen ili ograničen, te ako je ograničen, korisni vijek ili korišćene stope amortizacije i bruto knjigovodstvenu vrijednost i akumuliranu ispravku vrijednosti na početku perioda prema zahtjevima MRS JS 31 – Nematerijalna imovina, paragraf 117 tačka a) i c);
- naplativost potraživanja u nadležnosti Opštine i razloge zbog kojih naplata nije izvršena (tačka 6.3.1.1. izvještaja);
- zabilježbu upisanu u listu tereti i ograničenja u RUGIPP koja se odnosi na RSC „Treskavica“ (tačka 6.1.1.2. ovog Izvještaja);
- kamate po dugoročnim obavezama koje dospijevaju u periodu do godinu dana, te
- informacije o novčanim tokovima, dodatne tekstualne opise priliva i odliva gotovine, prema zahtjevima MRS JS 2 – Izvještaj o novčanim tokovima.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju dodatne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema, MRS JS 31 - Nematerijalna imovina, te MRS JS 2 – Izvještaj o novčanim tokovima.

Revizijski tim

Slobodanka Milović, s.r.

Nada Lazarević, s.r.